

**ЛЕКСИКА ВОЛИНСЬКОПОЛІСЬКИХ ГОВІРОК У ЗБІРНИКУ
ФОЛЬКЛОРНИХ ЗАПИСІВ ІВАНА ДЕНИСЮКА
«ПІСНІ З-НАД БЕРЕГІВ ТУРСЬКОГО ОЗЕРА»**

Юрій ГРИЦЕВИЧ

У статті проаналізовано склад та семантику лексики волинськополіських говірок на матеріалі збірника фольклорних записів «Пісні з-над берегів Турського озера» Івана Денисюка (1924–2009), ученого-філолога, заслуженого професора Львівського національного університету імені Івана Франка. Встановлено, що реєстр діалектної лексики фольклорних текстів із с. Тур Ратнівського району Волинської області віддзеркалює локальні особливості мовлення носіїв волинськополіських говірок як складової частини західнополіського діалекту української мови. Діалектне підґрунтя мови текстів пісень, що відповідає західнополіському мовленню, доводить необхідність широкого залучення різножанрових фольклорних текстів у діалектологічних дослідженнях.

Ключові слова: діалектна лексика, лексико-семантична група, західнополіські говірки, волинськополіські говірки, фольклорні тексти, весільні пісні, Західне Полісся, Іван Денисюк.

Західнополіський говір – архаїчна частина українського мовного простору, тому викликає неабияке зацікавлення в дослідників. Ю. В. Громик справедливо відзначає: «Західне Полісся тепер розглядають як частку слов'янської прабатьківщини, чи, щонайменше, як район першої слов'янської міграції, – яскрава діалектна специфічність окресленого континууму складалася неперервно протягом багатовікової історії слов'янства на цих землях. Нині ж, навіть якщо взяти до уваги доволі інтенсивний процес нівелювання сучасних говорів, Західне Полісся залишається однією з найархаїчніших у лінгвістичному плані частин Слов'янщини, тому місцеві мовні факти є важливим джерелом вивчення історії української мови. Зрештою, діалектна лексика західнополіського говору якоюсь мірою відбиває ще й історію цього ареалу як терену з типово прикордонним характером, як території активної взаємодії, взаємопроникнення елементів двох діалектних систем – північної і

південно-західної, як пограниччя українців і білорусів, східних і західних слов'ян, як зони інтенсивного міжмовного – українсько-білорусько-польського – контактування» [10, с. 3].

Незважаючи на цінний фактичний матеріал, який уведено в науковий обіг і проаналізовано за останні десятиріччя, вчені визнають, що місцеву лексику досліджено недостатньо, нерівномірно. У зв'язку з цим актуальною залишається теза Й. О. Дзендзелівського: «Якнайширші дослідження лексико-семантичної системи (систем) українських народних говорів в усіх трьох основних аспектах – лексикографічному, лінгвогеографічному та лексикологічному – необхідні як для розбудови самої діалектології як наукової галузі, так і для суміжних дисциплін» [12, с. 252].

Мета пропонованого дослідження – проаналізувати лексичні елементи волинськополіських говірок у збірнику фольклорних записів Івана Денисюка «Пісні з-над берегів Турського озера» [11].

Реалізація поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**: а) шляхом суцільної вибірки сформувати корпус волинськополіських лексем, які представлені у фольклорних текстах, записаних Іваном Денисюком та групою студентів-філологів Львівського університету в с. Тур Ратнівського району Волинської області; б) окреслити основні тематичні групи місцевої лексики та її склад за походженням; в) з'ясувати евристичну цінність фольклорних записів як матеріалу для вивчення особливостей народного мовлення.

Народившись у сусідньому з Туром селі Заліси Ратнівського району Волинської області, Іван Денисюк був добре обізнаний із фольклором, звичаями і традиціями цього ареалу. Зрештою, науково-дослідницькі принципи, збирацькі та едиційні засади Денисюка-фольклориста найяскравіше об'єктивізувалися в підготованому та виданому у 2004 р. збірнику шлюбної народної поезії «Пісні з-над берегів Турського озера». Ретельне експедиційне дослідження фольклорної традиції весільного церемоніалу села Тур на Ратнівщині дозволило, за словами І. О. Денисюка, «з великої маси записів вибрати оптимальні зразки пісень, не хештуючи їх варіантами з модифікацією

мотивів і стилістики» [11, с. 23]. Своєю книгою львівський професор продовжує започатковану наприкінці XIX ст. традицію вивчення фольклорної традиції конкретного села. Ідея системного дослідження специфіки пісенного репертуару шлюбного обряду окремо взятого локусу отримала розвиток у працях сучасних науковців: А. С. Вовчака [6], Л. Д. Гапон [5], В. Ф. Давидюка [8], Ф. Д. Климчука [14], О. І. Савчук [19], Р. В. Цапун [3; 16], Л. М. Чирук [4].

І. О. Денисюк пригадує: «З деякими піснями турського весілля я познайомився з уст матері ще в дитинстві. У 1954 році побував на Ратнівщині у Дубечні, Турі й Жиричах у складі діалектологічної експедиції під керівництвом досвідчених діалектологів-практиків – Михайла Йосиповича Онишкевича та Валентини Семенівни Черняк, які вимагали мати «лінгвістичне вухо», загострено-чутливе на слова говірки. Записування текстів транскрипцією, у тому числі й фольклорних, сприяло знайомству з особливостями вимови туран та їх художньою словесністю. У 1982-му році під моїм та Івана Дмитровича Остапика керівництвом студенти-україністи Львівського університету проходили фольклорну практику у Турі. Намагаючись охопити зразки різних жанрів, вони порівняно мало уваги звертали на весільні пісні, але деякі записи текстів цього гатунку були настільки цікавими, що я вирішив знову поїхати зі студентами до Тура у 1993-му році, давши їм завдання зібрати якомога повно тексти пісень спеціально і тільки весільного репертуару. Саме ці матеріали становлять основне ядро нинішньої публікації. Вони доповнені й здобутками студентів генерації 1982-го року, а також моїми записами різних часів, частково спільні з Тамарою Борисюк» [11, с. 22].

Важливо, що І. О. Денисюк у записаних текстах зберігає основні діалектні особливості мови респондентів-туран: «Оскільки відбувається глобальний процес нівеляції діалектів і говірок та переходу селян на літературну мову (у такому олітературненому діалекті немає чітких закономірностей), то труднощі становила проблема передачі на письмі реально існуючого різнобою у мові туран. Один і той же інформатор у тому самому тексті міг уживати форми *зозулейка* і *зозуленька*, *пуд* (прийменник) і *під* і т.п. Чи мав я право як редактор студентських записів діалектизми перекладати

сучасним літературним словом і навпаки? Якогось єдиного принципу у підготовці текстів сучасного фольклору трудно вимагати. Інша справа – випадки накладання (нечисленні зрештою при певній фаховій підготовці юних фольклористів) говірки записувача на турську. Отож галицьку «горівку» довелося виправляти на поліську «горілку» тощо. Не завжди зрозумілими для галичан були слова «се» (якщо), «судоситися» (зустрітися). Зрештою, фольклор має свій художній стиль, свій *ber parlar gentile*, вищий від стилю побутового мовлення. Тільки у піснях на Ратнівщині, а не в поточній мові, вживаються слова «полинутти», «дружина» (жінка)» [11, с. 23].

Досконало обізнаний із методикою записування фольклорного матеріалу, Іван Денисюк актуалізує проблему передачі фонетичних особливостей говірки с. Тур: «Деякі нюанси турської вимови не вловлювали й згадані керівники діалектологічної експедиції. У селах Ратнівщини літературне «хлопці» як правило вимовляють «хлопци», але в Турі й Жиричах – майже як «хлопце». Тільки деякі студенти «чули» цей нюанс. Я залишав подвійне, а навіть і потрійне написання слів: «хлопци», «хлопце», «хлопці», бо всі ці форми співіснують в мові туран» [11, с. 23–24].

До пісні «Свашки стоячи ладять» читаємо такий коментар професора: «На Ратнівщині не вживаються слова «газдиня», «преч», а також частка «ся» окремо від дієслова. Очевидно, це або дуже давня пісня з книжним впливом староукраїнської мови, або ж запозичення з Галичини...» [11, с. 75], пор. у фольклорному контексті: «Свашки стоячи ладять, бо ся в дорогу ладять. В дорогу-дороженьку по красну дівчиноньку. Ой, геть преч на Волиню по молоду газдиню. До комори – ключниця, а до поля – робітниця» [11, с. 75]. Комплексне дослідження записів із Бойківщини Володимира Гнатюка [7, с. 10–11] дозволило вченим віднайти пісенний варіант, у якому вказані діалектизми становлять органічну частину мовної тканини народного тексту.

Зафіксовані у збірнику фольклорних записів Івана Денисюка «Пісні з-над берегів Турського озера» номени утворюють ряд лексико-семантичних груп. Найбільше специфічних найменувань виявлено в лексиці весільної обрядовості. На позначення святкування з нагоди одруження використано семантичний

діалектизм **беседойка** ‘гостювання; весілля, хрестини, родини і т. ін.’, пор.: «*Сватоюку-голубойку, запиши **беседойку**, щоб ми пили, їли, безпечно сиділи*» [11, с. 94], пор. загальноживане *бесіда* «розмова з ким-небудь; доповідь; співбесіда» [18, I, с. 162]. Спостережено різноманітні назви на позначення учасників весільного дійства. Для номінації нареченої використано суфіксальний дериват **молодуха**, пор.: «*Дякуймо **молодуси** за тонкі обруси. Тонко прела і грімко біла, всі столи застелила*» [11, с. 134]. Подруг молоді, дружок, які співали весільних пісень, в опрацьованих текстах названо **закіснички**, пор.: «*Закіснички ліниви лавок не помили, як сваха сядала, то свиту покаляла*» [11, с. 137], «*Ой ми тоє, **закіснички**, відали, шо ми до вас на войну приїхали*» [11, с. 99]. У значенні ‘сваха’ виявлено демінутив **сванечка**, пор.: «*Не їдь, Любочко, з **сванечками**, останься з нами, з дружечками. Ми в коморойку заведемо й тобі косойку заплетемо*» [11, с. 164], «*На печі просо, дивиться староста скоса. А ти, **сванечко**, мовчи, бо заставимо товчи*» [11, с. 138]. М. М. Корзонюк у західноволинському ареалі фіксував варіант *сванька* [15, с. 215]. На позначення осіб, яких не запрошено на весілля і які не беруть участі в бенкетуванні, а тільки спостерігають за дійством, використано лексему **запорожці** з прозорою мотивацією, пор.: «*Посіяла бурачки – хорошенько зійшли, хорошії **запорожці** на весілля прийшли*» [11, с. 220]. Відповідник із тією ж семантикою відомий у західноволинських говірках: *запурсьці* [15, с. 122]. Б. Грінченко номен *запорожець* зафіксував із двома значеннями, одне з яких обрядове: «люди на весільному дійстві, які стоять за порогом хати під час поділу короваю» [17, II, с. 83].

Семантичні діалектизми засвідчено також серед назв елементів весільного обряду: **спомагати** ‘дарувати гроші на весіллі: у молодого – перед відходом до молоді, у молоді – перед відходом до молодого’ [1, с. 520], пор.: «*Ой, як було рано, було нас немало. А як стали **спомагати**, стали всі втікати*» [11, с. 158], «*Споможі, родино, **споможі**, на талірку два червінці положи!*» [11, с. 158]; **перепивати** ‘обряд пиття горілки за здоров’я молодих із наступним даруванням’ [1, с. 391], пор.: «*Видно Марійку по походочці, скупу родину має: золото ховає, срібло мінє, міддю **перепиває***» [11, с. 158].

У текстах, що супроводжують турський весільний обряд, виявлено лексеми **сир**, **сирець** ‘печений сир як обрядова страва на весіллі’, пор.: «*До сира спуваєте – талірки не маєте! Матюнки просіте або в місто біжіте*» [11, с. 151], «*В нас послуги нема, щоб нам сирець принесла. В нас послуга на ріці, в нас сирець на печі. Віте гроші пощитайте, а на сирець почекайте*» [11, с. 151], «*Ой, поки сваха Дунай перейшла, взяла водиця сирець понесла*» [11, с. 146]. У вступному слові І. О. Денисюк зауважує: «Трьохкратне функціонування обрядового сиру – у пиріжках-запрошеннях, як «*великоє даро*» свахи і як мандричка, яку дає молода, а крає дружко, підтверджує думку дослідників, що сир у поліському весіллі є пракороваєм» [11, с. 17].

Кількома прикладами представлено локальні флороназви. Лексема **щєбрина** ‘чебрець звичайний; *Tymus serpyllum L.*’, пор.: «*Журилася Гальочка: ни з чого вінки вити, вирадила матюнку в темний ліс по щєбрину*» [11, с. 59], – фонетико-словотвірний діалектизм, який у місцевих говірках фіксували інші дослідники: *щирбаць*, *щиррибаць* [15, с. 266], *щєрбець* [1, с. 635]. Простежено цілий ряд лексико-словотвірних діалектизмів: **шевіль** ‘шавлія; *Salvia L.*’, пор.: «*Із суботойки в неділю пушла Гальочка в шєвілю. Ой, хто ж мене в шєвілі найде, то того я буду*» [11, с. 53]; **гурда** ‘гордовина; *Viburnum Lantana*’, пор.: «*Ходіте, хлопци, гурди рвати, вже нидалеко Петра ждати. Ой, ни так Петра, як Івана, рано зозулька заковала*» [11, с. 229], «*Ліпше я піду гурди рвати, як маю свєкра «батьком» звати. Гордойку вирву та й покину, а як «батьком» назву, то загину*» [11, с. 230]; **оріш** ‘конюшина повзуча; *Trifolium repens L.*’, пор.: «*Ой, по садочку-виноградочку, то там стелиться оріш. – Чом ти, Гальочко, моє дітятко, до мене не говориши*» [11, с. 170], пор. фіксацію М. М. Корзонюка: *гурішина* [15, с. 105]; **ліска** ‘ліщина; *Corylus avellana L.*’, пор.: «*Котилися й орішки з ліски старости на полумиски – горішки, котітєся, старосто, живітєся, на нас не дивітєся*» [11, с. 140]. До лексико-семантичних діалектизмів належить ботанічний номен **хвоїна** ‘сосна; *Pinus sylvestris L.*’ [1, с. 581], пор.: «*У нашого свата з калинойки хата, а сіни – з хвоїни, перезви напоїли*» [11, с. 210].

Із місцевих орнітоназв простежено лише лексему **сметюх** ‘жайворонок; *Alauda cristata* L.’, пор.: «*Ой, летіли сметюхи, летіли, летіли. Як дід бабі зробив сани – постолі злетіли*» [11, с. 224]; таке значення цього слова фіксує і Б. Грінченко [17, IV, с. 158].

В опрацьованих творах спорадично зафіксовано місцеві назви на позначення предметів побуту. Номен **бутилка** ‘пляшка’, пор.: «*Ой свахо-голубко, дай гостинця хутко: калач із віночком, ще й сирець із кленочком. Ще й вина бутилку постав нам на тарілку*» [11, с. 150], у лексикографічних джерелах відомий у варіантах *бутелька* [1, с. 39], *буталька* [15, с. 79]. Відмінне від літературної мови значення маніфестує лексема **рукавець** ‘ворок для сиру’ [1, с. 486], пор.: «*На дубу на вершечку, там сирець у рукавечку. Ідіте, заберіте та й собі поділіте*» [11, с. 144], пор. загальноновживане *рукав* «частина одягу, що покриває руку (від плеча до кисті або коротше)» [18, VIII, с. 905]. На позначення скатертини використано назву **обрус**, пор.: «*Дякуймо молодуси за тонкі обруси. Тонко прела і грімко біла, всі столи застелила*» [11, с. 134].

Лексемою **загніт** поліщуки називають тліюче вугілля, жаринки. Цей же номен представлено в уснопоетичних текстах: «*До бору, бояри, до бору, рубайте сосну здорову, рубайте сосну-дерево молодому на гіллячко. Привезіте додому, поставте на загніт, шоб ріс коровай на всьой світ*» [11, с. 63]. Лексему фіксує «Словарь української мови» [17, II, с. 27] так само з покликанням на фольклорний матеріал.

В уснопоетичних текстах репрезентовано місцеві назви одягу поліщуків. Для найменування сорочки неодноразово використано загальнослов’янське запозичення з латинської мови – лексему **кошуля** [13, I, с. 248], пор.: «*Як заговорить – як дзвін задзвонить, як заспіває – як скрипка заграє. На їй кошуля од вітру має, на їй перстенне од сонця має*» [11, с. 189]. Польська мова стала посередницею при засвоєнні з німецької слова **бинда** ‘стрічка’ [13, I, с. 18], пор.: «*Просила Оксана дружечок, щоб сплели їй віночок для суботойки на хвилину, а для неділейки на днину. А ввечері кинь вінок з биндочками на кілок*» [11, с. 44], (пор. пол. *bynda* «пов’язка», нвн. *Binde* «пов’язка, бант») [13, I, с. 184].

Із невід’ємною сферою діяльності селян пов’язана лексика сільського господарства, зокрема тваринницька. На позначення дорослої самки великої рогатої худоби використано дериват **телушка**, пор.: *«Не дивуйте, закісочки, що в нас малейка мандричечка: й у нас телушка-третечка, то малейкая мандричка»* [11, с. 152].

Лексему **диль** ‘щільна огорожа брусами’ [13, I, с. 133] розглядаємо як запозичення з німецької мови (пор. нім. *Diele* «дошка», «підлога», «дерев’яна пластина») за посередництвом польської (пор. пол. *dyl* «одна з двох половин розпиляного вздовж стовбура дерева»), пор.: *«Мого татойка двір – се дилі й дильовани, ворота й мальовани, на дворі три криници»* [11, с. 80].

Вологі кліматичні умови Полісся маніфестує полонізм **плюта** (пор. пол. *pluta* «негода»), пор.: *«Ой, щось, бояри, надворі плюта, переночуйте сю нічку тут. А завтра дасть Біг сонце-погоду, візьмете Марійку, як ту ягоду»* [11, с. 163].

Етикетну лексику представлено полонізмами **подзіньковав**, **подзінькував** [11, с. 149]; **подзіньковати** [11, с. 161]; **не дзенькую** [11, с. 175]; **не дзінкую** [11, с. 176], пор.: *«Бо казала нам наша мати більше й не ночувати Гальочку взяти, подзіньковати та й додому їхати»* [11, с. 161], пор. пол. *dziękować*.

В опрацьованих текстах часто трапляється займенник 2 особи множини у формі **віте**, пор.: *«Ми в Ратень не ходили, ми труб не купили. Віте справили труби – ревіте на всі губи»* [11, с. 138], *«Чого, бояре, загомоніли, хіба віте поголодніли?Ще перед вами горілка в блеще»* [11, с. 162] та ін. На думку П. Ю. Гриценка, форма *вите* «чітко відділяє західнополіський діалект від інших українських, білоруських і польських, об’єднуючи його з українськими берестейсько-пінськими та підляськими говірками, окреслюючи ареал західнополіського діалекту до його розділення державними кордонами. Значний за територією ареал поширення словоформи *вите*, наявність фонетичних і акцентних варіантів свідчать про відносну часову глибину виникнення, а значить функціональну навантаженість в даному діалекті в минулому» [9, с. 21].

Кількома говірковими виявами представлено групу дієслівної лексики. Аналізуючи дані другого тому «Атласу української мови» [2, к. 379], який репрезентує лексичні явища середини ХХ ст., та сучасні фольклорні записи робимо висновок про збереження в місцевих говірках лексеми **судосити** ‘зустріти’ [1, с. 538], пор.: «*На калиновим мости судосили нас гости, не пускають до дівки – просять квартиру горілки*» [11, с. 79]. Слово *судосити* представлено й у «Словарі української мови» [17, IV, с. 226]. Сему ‘чистити’ репрезентовано дієсловом **пуцувати**, пор.: «*Там з-за гори вітер дув, вчора в мене милий був. Черевички пуцував, біле личко цілував*» [11, с. 219]. З тим самим значенням це слово фіксують загальнономовні словники [17, III, с. 503]. Етимологи відносять лексему *пуцувати* до запозичень із німецької мови (пор. нвн. *putzen* «чистити») [13, IV, с. 645].

Ознаку ‘кучерявий’ реалізує лексема **шудратий**, пор.: «*Наш господарик шудратий, на горілоюку багатий. Як вин шудрами затрасе, нам горілоюки принесе*» [11, с. 232]. У західноволинських говірках аналізовану сему репрезентує варіант *шудратий* [15, с. 265].

Зрідка зафіксовано діалектні форми прислівників та сполучників: «*Де та бочка-дубівочка, що в ней була горілочка? А докіль ми єї не вип’ємо, то зціль не вийдемо*» [11, с. 135].

Опрацьовані матеріали засвідчують, що чимало досліджуваних лексем сягають праслов’янського джерела: *обрус*, пор. псл. **obrusъ* [13, IV, с. 144]; *кошуля*, пор. псл. **košulja* [13, III, с. 70]; *ліска*, пор. псл. **lěska* [13, III, с. 267]; *судосити*, пор. псл. **dositi* [13, VI, с. 204].

Отже, зафіксовані в уснопоетичних текстах діалектизми відображають специфіку лексичної системи волинськополіських говірок. У проаналізованих лексико-тематичних групах виявлено певні вузьколокальні слова, відзначено збереження виразних лексичних архаїзмів. Ареал багатьох діалектизмів продовжують суміжні західноволинські говірки. Залучений для дослідження фактичний матеріал підтверджує думку про наявність в мові фольклору вузькодіалектних елементів, а отже, є одним із аргументів на користь того, що фольклор репрезентує один із функційних різновидів діалектного мовлення.

Список використаної літератури

1. *Аркушин Г. Л.* Словник західнополіських говірок. А–Я. – [Вид. 2-ге переробл., випр. і доп.] / Г. Л. Аркушин. – Луцьк, 2016. – XXIV + 648 с.
2. Атлас української мови : в 3 т. / ред. кол. : І. Г. Матвіяс, Я. В. Закревська та ін. – Т. II. Волинь, Наддністрянщина, Закарпаття і суміжні землі – К. : Наук. думка, 1988. – 407 карт.
3. Весілля у Сварицевичах : Етнографічний опис із народних уст / запис, транскрипції та впорядкування Р. В. Цапун. – Рівне : Перспектива, 2005. – 100 с.
4. Весілля у Гуті-Камінській / Зап. Л. Чирук // Фольклористичні зошити. – 2005. – Вип. 8. – С. 175–186.
5. Весілля у селі Серкизів / записала Л. Гапон // Фольклористичні зошити. – 2005. – Вип. 8. – С. 119–147.
6. *Вовчак А.* Весілля села Оленівка Борзнянського району Чернігівської області / Андрій Вовчак // Народознавчі зошити. – Львів, 2006. – № 3–4 (69–70). – С. 370–393.
7. *Гнатюк В.* Бойківське весілля в Мшанци (Старосамбірського повіта) / Володимир Гнатюк // Матеріали до українсько-руської етнології. – Львів, 1908. – Т. X. – С. 1–29.
8. Годомицьке весілля / Записав та впоряд. В. Давидюк // Фольклористичні зошити. – 2005. – Вип. 8. – С. 149–158.
9. *Гриценко П. Е.* Грамматический портрет диалекта / П. Е. Гриценко // Исследования по славянской диалектологии. – М., 2013. – Вып. 16. – С. 9–36.
10. *Громик Ю. В.* Прислівники відзайменникового походження у західнополіських говірках української мови : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 «Українська мова» / Юрій Васильович Громик ; Інститут мовознавства імені О. О. Потебні. – К., 1999. – 17 с.
11. *Денисюк І. О.* Пісні з-над берегів Турського озера : пісні і коментарі / І. О. Денисюк. – Луцьк : Надстир'я, 2004. – 256 с.

12. Дзендзелівський Й. О. Дослідження лексики українських говорів (стан і перспективи) / Й. О. Дзендзелівський // Записки Наукового Товариства імені Шевченка. – Т. ССХХІ. Праці філологічної секції. – Львів, 1990. – С. 249–261.
13. Етимологічний словник української мови : у семи томах. – К. : Наук. думка, 1982–2012. – Т. 1–6.
14. Климчук Ф. Традиційне весілля села Симоновичі / Федір Климчук // Вісник Львівського університету. Серія : Філологічна. – 1999. – Вип. 27. – С. 185–274.
15. Корзонюк М. М. Матеріали до словника західноволинських говірок / М. М. Корзонюк // Українська діалектна лексика : збірник наукових праць. – К. : Наук. думка, 1987. – С. 62–267.
16. Сербинівське весілля / запис, транскрипції та впорядкування Р. В. Цапун. – Рівне : Перспектива, 2004. – 134 с.
17. Словарь української мови / Упор. з дод. влас. матеріалу Б. Грінченко : в 4-х т. – К., 1958. – Т. 1–4.
18. Словник української мови : в 11 т. – К. : Наук. думка, 1970–1980. – Т. 1–11.
19. Уховецьке весілля / Зап. О. Савчук // Фольклористичні зошити. – 2005. – Вип. 8. – С. 159–174.

**VOCABULARY OF VOLYNIAN-POLISSIAN PATOIS IN THE
COLLECTION OF FOLKLORE RECORDS IVAN DENYSIUK'S
«SONGS FROM THE SHORES OF LAKE TURSKE»**

Yurii HRYTSEVYCH

The article is devoted to the analysis of composition and semantics vocabulary of Volynian-Polissian Patois based on the collection of folklore material «Songs from the Shores of Lake Turske» Ivan Denysiuk's (1924–2009), a philologist, researcher, Professor Emeritus of Ivan Franko National University of Lviv. The register of dialectal vocabulary of folklore texts from the village of Tur, Ratne District in Volyn Region reflects the local characteristic features of the carriers of the Volynian-Polissian Patois as an integral part of the Western-Polissian dialect of Ukrainian language. The dialectal core of the songs text language of the Western-Polissian dialect proves the necessity of involving multi-ethnic folklore texts into the dialectological research.

Keywords: dialectical vocabulary, lexico-semantic group, Western-Polissian dialect, Volynian-Polissian Patois, folklore texts, wedding songs, Western-Polissia, Ivan Denysiuk.